

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și administrațiunea:

Brașov, piața mare Nr. 22. „Gazeta” iese
Miercuri, Vineri și Duminică.

în fiecare zi de lucru

Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe
trei luni 3 fl. Teri externe pe șase luni
19 fr., pe un an 36 franci.

Anul XLVII.

Se prenumeră:

la poștele c. și r. și pe la dd. corespondenți.

Anunțurile:

una serie garmondă 6 cr. și timbru de 30
cr. v. a. pentru fiecare publicare. — Scri-
sori nefrancate nu se primesc. — Manu-
scripte nu se retrămit.

Nr. 39.

Luni 2 (14) Aprile

1884.

„GAZETA TRANSILVANIEI” diarū cotidianū.

Ca mâne se ’mplinescū 50 de ani de cândū „Gazeta Transilvaniei”, sub cea mai cumplită prigonire a neamului românesc, a arboratū în mijlocul valoroșilor și patrioticilor comercianți din Brașov, acestū emporiu alū Transilvaniei, drapelulū redeșteptării naționale.

Totă suflarea românească cu bucuria și cu căldură a îmbracișatū acestū diarū-apostolū alū poporului român și grupatū-s’au cu toții sub drapelulū arboratū de elū și lucrat’au cu însuflețire și bărbătească statornicia pentru înalțarea românismului.

Grea și amară era lupta. Tendințele de a desnaționalisă pe Români își ajunseseră culmea. Legea dela 1832 adusă de dieta maghiară glăsuia că în seminariulū românescū din Aradū se se învețe și unguresce și că: „de aici încolo la toate confesiunile se se admită și se funcționeze numai astfel de preoți, predicatori și vicari, cari știu unguresce.”

Apëratus’au cu bărbăția Români dintre Tisa și Carpați în contra acestorū uneltiri dușmane și sosit’au după nopțe și vijeliă și o zi cu sôre, dăr numai o zi, căci în cealaltă dimineață se iviră earăși nuori furtunoși pe ceriū. Rôta sortii aduse din nou prigonirile de odinioară asupra capului nostru. Par’ că sôrtea a voitū se încerce până unde merge taria și perseveranța Românilui.

Cu toate uneltirile și prigonirile înse „Gazeta Transilvaniei” își redică fruntea și umindū sufletesce pe toți Români luptă necurmatū și fără pregetū pentru drepturile și libertățile opincii românești.

Adversarii noștri neperdendū din vedere această luptă și prețuindū rezultatele dobândite de pân’ acum după adevărata lorū valôre și-au îndoitū puterile, și, acum după 50 de ani, și-au perfecționatū și rafinatū mijlocele pentru sugrumarea și stângerea noastră. Prin urmare, și noi cei de astăzi, credincioși scolarī ai românismului, asemenea se ne strîngemū rëndurile, și se ne înduimū puterile de apărare.

Adversarilorū noștri, avendū ei puterea țerii în mână le-a fostū prea ușorū de a ne lovi în toate interesele politice, comerciale și economice, și acum atacandū-ne în scôlă ca și în biserică, în limbă ca și în avere, nouē nu ne-a mai remasū altū mijlocū de apărare de câtū condeiulū cu care toți Români datorī sunt de a strigă în lumea largă și de a cere dreptate și libertate pentru poporulū român dintre Tisa și Carpați.

Ast-felū împinși de dorulū de a ne folosi dîlnicū și cu energiă de acestū pacinicū mijlocū apelamū la publiculū celū mare român pentru a ne susținē în dîlnica noastră luptă națională și în firma noastră speranță de a fi incurajați, deschidemū abonamentū la diarulū nostru cotidianū

„Gazeta Transilvaniei”

care precum acum 50 de ani a fost primulū organū de publicitate românū, totū asemenea și astăzi e primulū organū cotidianū românū, ce apare dincôce de Carpați.

Suntemū siguri că publiculū românū e pe deplinū convinsū de principiile ce le profesază acestū diarū și de modulū cum acestū organū alū Românilorū dintre Tisa și Carpați a sciutū chiar și în cele mai grele împrejurări se ție susū stindartulū naționalității române.

Privindū dăr cu încredere la viitorū, Gazeta Transilvaniei în luna viitoare va eși în toate zilele, afară de Dumineci, și serbători, și pentru a potē cu înlesnire străbate până chiar și în sêraca colibă a țeranului românū, va fi celū mai estinū diarū din monarhia Austro-Ungară:

ABONAMENTE:

Pentru Austro-Ungaria pe anū 12 fl. pe 6 luni 6 fl. pe 3 luni 3 fl. Pentru România pe anū 36 lei, pe 6 luni 18 lei, pe 3 luni 9 lei.

Domniū abonați, cari au plătitū abonamentulū cu stimă sunt rugați a ne trâmite diferența.

Celū mai ușorū mijlocū de abonare este prin mandatū postalū.

Ne permitemū a rugă pe confrății noștri dela diarele naționale se bine-voiască a reproduce apelulū nostru.

Redacțiunea.

Se veghiămū.

Brașovū 31 Marte a. c.

Mare agitațiune electorală în Ardelū și Tera unгурescă. Guvernulū și creaturele lui mișcă toate pietrele spre a-și asigura maioritarea și spre a înjugă la carulū lui triumfalū pe alegătorii diferitelorū naționalități nemaghiare.

Avemū înaintea noastră o chartă unгурescă intitulată: „Charta cercurilor de alegere pentru dieta ungară, care arată cum s’au grupatū alegătorii după partide în 1881 lucrată de Gr. Kreith Bela.” Această chartă ne înfățișază cu vine culorī rezultatulū alegerilorū din perioada trecută electorală. Ce credeți că vedemū dintr’însa? — Atâtū în Transilvania câtū și în Ungaria mai pretutindenī pe unde trăiescū naționalitățile nemaghiare vedemū culôrea verde, care după esplicarea ce se dă la calcăiulū chartei indică așa numitulū „Kormánypárt”, adecă teremulū ce l’a căștigatū la 1881 partida guvernului.

Afară de cercurile căștigate de partida guvernului sunt indicate cercurile dobândite de opozițiunea moderată (mêrsékelt), apoi acele ale partidei independențilorū sêu a Kossuthistilorū, cari sunt cei mai numeroși după guver-

nementali, în fine ale celorū ce nu sunt pronunțați pentru vr’una din aceste partide (pártonkivüli) și cercurile unde au reeșitū candidați de ai diferitelorū naționalități. Este tristū de a vedē ce slabū sunt reprezentate naționalitățile. În Ardealū: comitatulū Brașovului, apoi o parte din alū Sibiiului, până la Mediașū (o bucată din comitatulū Têrnavei mari) au trâmisi deputați naționalisti Sași, de aci încolo toate celelalte județe sunt vâpsite cu verde, afară deo bucată din județulū Turda-Arieșū, apoi orașulū Clușiū și o pârțica din Haromszek, cari sunt însemnate cu roșū aparținendū Kossuthistilorū. În Ungaria numai cerculū Caransebeșului, alū Cehului Silvaniei și doue cercuri sêrbesci în comitatulū Torontal și Bacî-Bodrogū sunt însemnate cu culôrea naționalitățilorū.

De aici resultă, că guvernulū unгурescū își recrutază contingentulū celū mai mare de mameluci de prin cercurile cu alegători de naționalitate nemaghiară. Nu ne este cunoscutū cum se face acêsta. Cunôscemū terorismulū și presiunile ne mai audite ce se facū la alegeri. Scimū că bieții noștri alegători sunt țerți cu forța la urna electorală spre a votă pentru candidații guvernului și nu ni sunt ascunse de altă parte

nici slăbiciunile proprie și lipsele unei mai strînse și mai forte organizațiunii a partidei naționalitățilorū.

Câtū pentru Transilvania ea se află într’o stare de totū abnormală. De-o parte Români, maioritarea absolută a populațiunei, sunt desbrăcați printr’o lege de alegere maiestrită și basată în principiile evului mediu aprôpe cu desêvêșire de dreptulū de alegere și în starea de prigonire, la care se vedū espuși, opunū rezistență passivă încercărilor de nimicire ale celorū dela putere; de altă parte guvernantiū chiar și prin cele puține cercuri curatū românesci își alegū cu ajutorulū subprefecțilorū și a întregi haite guvernamentale candidați de ai lorū. Ajunge se. terorizeze câțiva alegători spre a dobândi acestū rezultatū.

Pe câtū timpū în situațiunea acêsta forțată guvernulū făcea se se alégă în Ardelū totū aderenti de ai lui Unguri, cari nu puteau reeși în Ungaria era învederatū că forța majoră înecă vocea poporului român și nimenia nu putea se dică, că poporulū român ardelênū ar fi reprezentatū în camera ungară. Acum înse este decisū în marele consiliu dela Pesta ea se se arangeze comedia așa încâtū se

se pară în ochii lumii că Românii sunt în adevăr reprezentati în dietă și că ei sunt învoiați cu toate și serută mâna generosului și genialului fericitoru de stat și de popore Tisza.

Semnalul s'a dat și foia guvernului „Magyar Polgar“ esclama cu patos ungueresc: „Poporul maghiar trebuie se dovedească, că e generos și la alegerile viitoare în cercurile cu majoritate română trebuie se facă a se alege candidați români patriotici și fideli constituțiunii.“

Abia a resuflat generositatea unguerescă din „Magyar Polgar“ și eată că d. Dr. Gáll adencu mișcatu ieșe c'unu apelu „cătră alegătorii români“, în stilul apelului de tristă memoria din timpul meetingurilor naționale din primăvera trecută, și enuncia „din însărcinarea comitetului executiv al conferinței din Budapesta“, că toți membrii ei sunt gata de a primi câte un mandat de deputat la alegerile viitoare din mâinile d-lui Tisza.

Eată cum se dă pe față complotul înscenat cu scopu de a falsifica din nou voiața poporului român și de a câștiga o nouă armă în contra noastră, cari ținem cu totă țaria la drepturile naționale.

Se veghiăm d'er, căci inimicul a intrat în cetate. Fiecare se stă la postul s'eu, neclintit și se fie cu ochii deschiși. Cuvintele următoare pronunțate de candidatul cercului Caransebeșu, generalul Doda, trebuie se devie ați devisa tuturor: „Unu Român adevărat înțelegețor și fără ambițiuni false nici nu pôte avé altă programă în situațiunea de astăzi, decâtu programa națională dela 1881.“

Sciri telegrafice.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.“)

Arad, 11 Aprile. Alegătorii români din comitatul Aradului în număr de peste 400 alu primitu programa națională din 1881 și a alesu comitetu centralu și comitete de cercu. Insufletire mare.

Viena, 12 Aprile. Congresul ornitologicu a fost închis aseră în modu solemn. Principele de corónă Rudolf a mulțamit membriilor cu totă căldura.

Bucuresei, 12 Aprile. Camera continuă discutiunea asupra revisiunii constituțiunii. Eri camera a votat crearea consiliulu de stat fără atribuțiuni contentioase și crearea secretarilor de stat.

Bucuresei, 12 Aprile. Astăzi s'a discutat în cameră cestiunea privitoare la libertatea preseii. Se crede că majoritatea va adopta propunerile liberale ale d-lui C. A. Rosetti.

Supușii austro-ungari din Bucuresei formându o societate cu numele: Rudolf-Stefanie-Stiftung au oferit președinti d-lui Frank, directorul bancei României, care refusa.

Felicitări la adresa noastră.

Scirea că organul nostru va apăre în toate dille a fost primită cu bucuria pretutindenea. Aici în Brașov Redactorul fōiei noastre a fost felicitat în persoană din toate părțile. Afară de acēsta am primitu o mulțime de telegrame și scrisori gratulătoare din care reproducem ați o parte.

Clușiu la 28 Marte (9 Aprile) 1884.

Multa onorate Domnule Redactore!

Transformarea „Gazetei Transilvaniei“ în diaru euotidianu a implut de bucuria și mândria inimile tuturor Românilor, pentru că ținuta sa de până acuma întru apărarea intereselor noastre naționale a fost esemplară și zelul și demnitatea cu care s'a sciut lupta pentru drepturile poporului român i-au asigurat și pe viitoru locul primu între diarele române de dincoace de Carpați.

O dorință fierbinte ni s'a realizat! Ve gratulam decu d-le Redactore la noua întreprindere și poftim ca rezultatele se fie acele, pe cari cu D-Vostră d'impreună noi cu toții le așteptăm: „recăștigarea drepturilor răpitate și prosperarea paicinică a neamului românesc în patria străvechiă.“

Se trăiți Domnule Redactore!

Tinerimea Clușiană română:

Dr. Aur. Isacu, avocat; Dr. Teodoru Mihali, avocat; Dr. Andreiu Micu, cand. de avocat; Pompiliu

Pișoiu; Nestoru Vărăreanu, jurist; Pavelu Svințu, stud. în litere; Aureliu Popu; George Popp, st. jur.; Petru Lupu, jurist; Aureliu Pop; Dionisiu Longinu, ascult. de drept; Ioanu Moșoiu, jurist; Leonu Scridone, jurist; Emiliu F. Negruțiu, medicinist; Dr. Augustu A. Nicoră, jurist abs.; Augustinu Chețanu, ascult. de drept; Ioanu Hosanu, jurist. abs.; Silvestru Moldovanu, stud. în litere; Ioanu Kekes, stud. de med.; Vasiliu Tănăveanu, stud. de med.; Valeriu Morariu, jurist; Iuliu Grecu, medicin.; V. Dumbravă, cand. de prof.; Georgiu Moga, medicinist; Alesandru Ciacianu, ascult. de drept; Ioanu Tătărănu; Ioane Popoviciu; Paulu Todea; Dumitru Ciuta, cand. de avocat; Constantinu Popu, ascult. de sciințele matematice; Iulius Dombradi, stud. juris.

Bucuresei 8 Aprile.

...Venind a te felicita de buna idee la momentu atatu de nimerit, Te încredințez de consențământulu și sprijinirea mea și-ți stringă mâna frățescă cu căldură.

...D-șeu se-ți ajute; d'er și Românii de trebă trebuie se-și facă d'etorința!

Vincentiu Babeșiu.

Turda 7 Aprile.

Ve feliciteza din totu sufletulu pentru că impliniți cea mai fierbinte dorință a Românilor de dincoace de munți. Inainte cu Dumneșeu pentru națiune și patriă!

Dr. Bațiu.

Sibiu 8 Aprile.

Îți urez succesulu celu mai deplinu la scoterea „Gazetei“ în toate dillele.

I. Popescu, protop.

Nagyag, (Huniadóra) 9. Aprile.

Ve gratulez fierbinte la noulu pașu! Dumneșeu ilu binecuvinte!!!

Augustinu Blășianu, protopopu.

Sibiu, 7 Aprile.

Ve felicita pentru salutară idee de a scote „Gazeta“ în toate dillele.

Visarionu Roman.

Nasăudu, 8 Aprile.

Gratulări și succesu bunu întru sprijinirea și apărarea drepturilor noastre naționale.

Iacob Predan, primariulu Nasăudului.

Săliște 9 Aprile.

Vă feliciteza și vă gratulez din inimă pentru lupta ce ați întreprins'o.

Stanu Banciu.

Viena 8 Aprile.

Entusiasmaș de aparițiunea „Gazetei“ în totă țina, Vă felicităm sinceru dorindu-vă succesu strălucitu.

Corneliu Roman, Moisiu, tehnicu.

Mulțumind din totu sufletulu pentru aceste încurajătoare dovede de simpatia dorim ca urările ce ni se facu se fie făcute într'unu ciasubun.

Conferința alegătorilor români din cercul Caransebeșului, ținută Vineri în 4 Aprile 1884 st. n.

În totă țera fierbu pregătiri de deosebite coloru pentru alegerile viitoare. Guvernulu și-a întinsu mreșile, ca se pescuiescă alegătorii preșema instrumentelor sale; opozițiunile se svêcolesc în neputința lor; er' naționalitățile cêrcă fiecare a mântu, ce pôte din acestu potopu „constituționalicescu.“

Românii fruntași dela „Viitorul“ se opintesc a mântu din gura lupului câte unu osu netrebnicu pe șema lor, cu prețulu desbinării naționale, ba chiar cu pericolulu de a fi înghițiți de lupu, pe cându națiunea română, cea adevărată, îi deplânge și desavuează prin alipirea sa la vechiulu stindardu naționalu.

Cu bucuria cetim d'ilnicu în jurnalele noastre raporte despre conferințele electorale ale Românilor din toate părțile, din cari încă nici una nu a fostu molipsită de programa Viitoristilor. Națiunea întregă stă pe basa vechiă, lăsându pre Ilustrități (dintre cari, între noi fie distu, cele mai multe sunt mărimi necunoscute) se formeze o mititică națiune în aeru, pre carea o succesc și o manevrează ca pe o marionetă, cu nume de partidă românească, făcându-o se bată mătăni înaintea guvernului, care a înscenat-o. Totă partida nu e decâtu o tristă și parodică iconă a autorilor ei și totă programa unu acoperementu colorat, sub care ascundu uneltirile lor de corteși pentru guvernulu, căruia îi dătorescu esistența, și dela care nădăjdiescu îndesertu câte unu titlu ori slujbu-

lită. Densii îndestulți cu sôrtea națiunei, de care nu îi dore capulu, facu farse politice în beneficiulu propriu, er cercurile electorale române, deși le stă guvernulu cu mâna în gatu, deși ilustrități își batu jocu de ele ca judeii de patimile lui Christosu, deși uneltiri nenumerate se opintesc a le demoralisă, totuși se înșiră pe lângă signalulu programei din Sibiu.

Pôte între toate cercurile cu majoritate română, nici unulu nu e mai puțin demoralisat și coruptu de corteșii guvernului, ca cerculu Caransebeșului, unde cu ori-ce ocașiune poporu și inteligență pășescu solidaru în toate întreprinderile naționale. Ne a dovedit-o acēsta și conferința din 4 Aprile l. c., a cărei decurgere voiescu a-o schiță, ca se servescă de esemplu Românilor adevărați și dreptu amăgire și muștrare celor rătăciți. — Și cerculu Caransebeșului are drepte pretensiuni dela guvernulu țerii, cum gimnasiulu și altele, d'er cu toate estea nu se face instrumentulu lui, cum facu „Viitoristii“, cari dau în capu calulu numai sa mântuie potcovele. —

Convocarea la conferința electorală s'a trimesă, cam târziu pe la conducătorii poporului de pe sate și jurnalulu „Luminatoriulu“, care însă din cauze necunoscute nu a publicat-o. Cu toate acestea la 200, doné sute de țerani și inteligență numerosă s'au prezentat la conferință. Comitetulu centralu a întogmitu astfel lucrulu, ca conferința să coincidă cu adunarea generală a comunității de avere a fostulu regimentu de granița romano-banatică, de-o parte ca se se presente alegătorii din toate comunele cercului, er de alta ca se li se cruce spesele, fiind-că cerculu e mare și comunele sunt depărtate. Acēsta dispozițiune s'a făcutu fără șcirea d-lui generalu Doda, președintele acelei comunități, ba în țina conferinței, cându a fostu încunoscituțat, s'a necăjit, că tocmai în țina aceea e conturbat în afacerile D-sale cu adunarea și cu comisariulu guvernului. De altfelu totu așa s'au convocat și conferințele din Pesta și Timișoara, și cu dreptu cuvântu. Diferința e numai aceea, că la Pesta s'a cruciatu punga Ilustrităților bogate, la Timișoara și aici însă punga țeranulu s'erac și împoverat. La 3 ore d. a. adunându-se alegătorii la hotelulu „Pomulu verde“ în sala cea mare, la propunerea d-lui Ioanu Bartolomeiu s'a constituitu biroulu provisoriu, alegându-se de președinte d-lu Mihailu Popoviciu, protopresbiterulu Orșovei, și doi notari în persoanele d-lor Ioanu Iuonașu și Niculae Popoviciu.

D-lu președinte în termini bine sêmțiti a pus la inima alegătorilor însemnătatea cauzei, carea i-a intrunitu, le-a mulțamit pentru interesulu celu arată față de celu mai sântu dreptu cetățănescu, a schițat starea tristă, în care gemem sub vitrega ocrotire a stăpânirii, apoi a pus la desbatere punctele dela ordinea țilei.

1. S'a alesu comitetulu centralu din Caransebeșu, care va luă măsură față de actulu alegerii, lasându-i se dreptulu de a se completă după trebuință cu membri esteri.

2. S'au alesu doi reprezentanți în comitetulu electoralu centralu din Lugoșu în persoanele d-lor Ioanu Bartolomeiu și Ioanu Iuonașu.

3. S'au alesu 2 delegați la viitoră adunare generală a alegătorilor români din Sibiu și anume d-lu protopopu alu Orșovei Michailu Popoviciu și d-lu Elie Curescu oficeru pensionat, cari ambii au promis solemn, că în interesulu națiunei se voru prezentă la adunare cu ori ce jertfe.

4. S'a pus la desbatere programa, la care se adereze cerculu nostru electoralu.

Cu acēsta ocașiune s'au rostitu mai multe discursuri, dintre cari amintescu numai doné, cari au avut mai mare efectu.

D-lu avocatulu din Lugoșu Coriolanu Brediceanu, fostulu delegatulu alu cercului Caransebeșu la conferința din Sibiu din 1881, provocat de adunare a desfășurat cu îndatinata-i eloquiță programa dela Sibiu, accentuându cauzele triste, cari au provocat-o și solemnitatea, cu care au primit-o unanimu delegații tuturor Românilor din țera. Atingându în trecet, ca unu lucru neînsemnat și programa viitoristilor, a sfêșit cu cuvintele: „Așa d'eră, Domnilor, programa dela Sibiu, pentru oricare Român adevăratu trebuie se fie sânta Scriptură națională!“

După aceea d-lu avocatul din Lugosul Fabiu Rezei prin un discurs ales a pus în fața adunării situațiunea noastră dela 1881 și cea de astăzi, constatându, că de atunci a devenit și mai tristă, prin legea de introducerea limbii maghiare în școlile medii și alte măsuri nedrepte, și prin urmare, că programa dela Sibiu astăzi e și mai oportună pentru noi ca la 1881.

Ambii oratori au fost vii aplaudați și adunarea a hotărât cu unanimitate aderarea la programa dela Sibiu.

5. Alu cincilea punctu, cel mai însemnat și cel mai ușor de deslegat tot-odată a fost candidarea de ablegat la dieta țării. După o vorbire a d-lui președinte, în care a accentuat meritele d-lui generalu Doda pentru acestu cerc și rarele d-lui calități, adunarea a candidat cu unanimitate pe d-lu generalu Doda și a hotărât să mergă în corpore la d-lui, ca să-l roge a primi candidatura.

Intregă adunare în frunte cu d-lu președinte Popoviciu a mers în cancelaria d-lui generalu, unde d-lu președinte prin o vorbire în numele alegătorilor l'a rugat a primi candidatura.

D-lu generalu în termeni laconici militari însu plin de sântire, sinceritate și adevăr răspuns, ca e înaintat în etate și călătoriile la Pesta îi sunt preste mână, ca și în sesonulu acesta fiindu bolnavu de multe ori, a fostu în piedecatu de a luă parte la dietă, și prin urmare nu primesce candidarea, ci o lasă pentru alții mai tineri. Eră frumosu de vedutu, cum atunci poporul țeranu strigă: „Dér și d-lu generalu ne părăsește?“ „ce s'a alege de noi?“ „Trebuie să primescă!“ „Altulu nu ne trebuie!“ și altele.

Numai după repetite rugări, după ce inteligența l'a făcutu atentu, că altă persoană cu atâta popularitate și așa de iubită în cerculu întregu nu avem și că refuzându D-lui, nu cumva să se încuibă cortesia și corupțiunea și în cerculu acesta, s'a înduplecatu a primi candidatura între strigătele de „Să trăiescă!“ ale alegătorilor.

Atunci a pus întrebarea: „Ce programă aveți?“

— „Cea dela Sibiu!“ răspunsu poporul.

— Bine, aceea e și a mea! Unu Român adevăratu înțelegătoru și fără ambițiuni false nici nu pôte ave altă programă în situațiunea de astăzi.

Cu acesta alegătorii s'au împrăștiat.

Aici nu pot să nu amintesc, cum „Ilustritățile“ cu ocaziunea întemeierii „Viitoriulu“ și a înhamării celor 4 iepe vestite cercau să acopere întreprinderea loră vândătoare de națiune dicându, că la întemeiere au fost de față și persoane oneste ca generalulu Doda (pare că ceialaltu sunt altfelu?) deși d-lu generalu nu a consimțit cu programa loră, și a încheiatu cu cuvintele: „Eu am convicțiunea, că „Viitoriulu D-vostre nu va ave nici unu viitoru!“ Er după ce D-lu generalu a declarat în publicu împreună cu D-lu Alexandru Romanu, că nu știu nimica de convocarea adunării dela Pesta, deși prin o greșelă de condei (?) s'a conchiematu și în numele loră, și că prin urmare Ilustritățile își ilustrază întreprinderile cu minci. Viitoriștii au început a cărti, că d-lu generalu nu merge la dietă, deși se debate desființarea comunelor grănițerești, cari taie în interesulu cerculu d-sale. Au cărtit un orabilu, deși d-lu generalu pe cale privată a înștiințat pe d-lu Gall, că e bolnavu și nu pôte merge la dietă, ba i-a comunicat și părerea d-sale în acestu obiectu, ca să-o pôte întrebuiți la debaterile comisiunei. Tristă testimoniu își dau Ilustritățile! Pre lângă vechile însușiri au mai adaus și falsitatea și maliția. Lumea însu îi știe!

Mai adaugu, că în zilele acestea am cetit în gazete, că guvernulu voiesce a candida în cerculu Caransebeșulu pre d-lu Leontinu Simonescu în contra d-lui generalu Doda. De va fi adevăratu, atunci se dovedesce încă odată metodulu guvernulu de a scote treptat din cercurile românesce pe Românii neaoși, mai întâiu prin unu contracandidat român, ér după ce cu

acesta au introdus corupțiunea, atunci prin unulu Unguru. Guvernulu însu se amăgesce amar, că aici nu va pune piciorulu nici-odată, ér noi nu credem, că d-lu Simonescu, acéstă vietimă a stăpânirei. își va riscă puțină popularitate, ce-o mai are, în soldulu guvernulu, căci altfelu căderea d-lui va fi sigură.

Caransebeșu, la 7 Aprile 1884.

Sylvio.

Dobra, la 27 Marte 1884.

Stimate Domnule Redactoru! Duminecă în 6 Aprile e. n. compatrioții maghiari din cerculu electoralu alu Dobrei au ținutu o conferință în opidulu (tergușornu) Iia, cu care ocaziune — după cum am auzit-au candidat de deputat dietalu pentru cerculu nostru electoralu pe Szereday Aladar, fost prete în periodulu trecut aici. Am primit și eu unu convocatoriu scrisu de Br. Bornemisza Tivadar și m'am dus împreună cu alți doi tovarășii la Iia, nu însu pentru de a participa la conferință, ci fiindu că era di de tergu, cându firesce se învârtesc și acolo mai multă lume decâtu de obicei, pentru de a veghia ca să nu rătăcescă unii dintre cei mai puțin inițiat, după cum dnrere! am trebuit se audu, că ar fi și rătăcitu. Nu vorbesc de oficiali, căci acestia pot fi bun români, dér le sunt mânil legate, ci de ómeni, independenți. Nu m'am înșelat în presupunerea mea, căci starea noastră culturală în ținutul Iiei e în adevăr de plânsu.

După cum sum informatu conferința a alesu pe subscrisulu pentru ținutul Dobrei de vice-președinte alu unei comisiuni, carea se lucre în direcțiunea concludului de susu. Nu înțelegu cum numita conferință a putut alege în comisiuni persoane, despre cari nu sunt a priori convinși că primescu o astfelu de onore; nu înțelegu cu deosebire cum a putut căde o asemenea onore asupra persoanei mele, despre care până acum susțineau că sum în stare a înghiț pe toți Maghiarii. Dér ce se faci, multe se pot în sesonulu campanielor electorali!

Afle onorata conferință că chemarea mea de preot român, și trecutul familiei mele nu mi permitu a primi o asemenea onore din partea compatrioților maghiari până atunci, cându vor începe a cunoșce că trebuie se facă Românulu acele concesii, ce le pretinde dreptatea și equitatea. În fine dice proverbul român că: „nu este bine a mânca dintr'unu blid cu domni!“

Aceste șiruri vă rog, stimate d-le Redactoru, se binevoiți a le publica în jurnalulu ce redigeți, ca nu cumva dându-se alarmă, după obicei, despre concludulu conferinței amintite publiculu nostru cetitoriu să mē credă desertoru din castrale nostre. Primiți s. e. l.

Romulu de Crainicu,
protopresbiteru.

Convocare.

Ca provocare la Apelulu on. Comitetu permanentu electoralu din Sibiu cu data 24 Martie 1884 avem onore a convoca pe toți alegătorii români din cerculu electoralu alu Tecii la una conferință electorală ce se va ține în Opidulu Teaca Duminecă în 27 Aprile 1884 înainte de amezu la 11 ore.

Obiectele debaterilor voru fi următoarele:

1. Constituirea Clubulu electoralu, pentru întregu colegiulu electoralu alu Tecii.

2. Constituirea Cluburilor pentru Cerculu Tecii, și alu Armenișulu separat.

3. Alegerea celor 2 reprezentanți, unulu pentru Cerculu Tecii și altulu pentru alu Armenișulu, la conferința generală, ce se va ține în Sibiu.

4. Debaterea altor propuneri, cari eventualu s'ară însinua.

Alegătorii dintr'una comună se pot reprezenta și prin unulu său doi reprezentanți cu plenipotențe formale.

Din conferința prealabilă a mai multor membri ai municipalității Comitatulu Clușiu, cu reședința în Cerculu Tecii și alu Armenișulu.

Teaca în 31 Marte 1884.

Ludovicu Simon m. p. proprietaru. Gregoriu Viteză m. p. propr., Dr. Ioanu Uilăcanu m. p., Theodor Moldovanu m. p. preot g. c. în Posmoșu, Theodor Iustianu m. p. propr., Ripeanu Demianu m. p. propr., Simionu Dorgo m. p. propr., Simionu Auguru m. p. preot g. c. în Ocnița, Alexandru Visai m. p. propr. în Arcudiu.

Dreptulu limbilor în statură cu naționalitate micșă.

Finia.

(Urmare.)

Finia, care n'are cu multu preste două milioane de locitori, este deplină autonomă în afacerile sale interne. Numai în afacerile externe nu este monarchulu obligat a consulta clasele, cari, întrunite în „dieta“, formază reprezentanța poporulu finicu; totuși legile esistente nu se pot altera prin tractate internaționale. Cancelariulu (imperialu) rusescu conduce și afacerile externe finice; însu, întru câtu acelea privescu numai pe Finia, elu trebuie să întrebe senatul finicu. Acestu senat, în care guvernulu generalu are presidiulu, funcționază ca supremu colegiu alu guvernulu țerei. Unu secretaru ministerialu de stat finicu cu reședința în Petropole raportază monarchulu despre toate afacerile finice, cu excepțiunea celor militare, cari sunt rezervate pentru resortulu ministrulu rusescu de resbelu. Dér și în acestu ministeriu există unu departementu sub conducerea unui oficeru finicu pentru afaceri militare finice. Și cele deșce batalione *) de vânători finici, cari numai pentru apărarea țerei proprii pot fi întrebuițati, au numai oficeri finici. Limba comandai însu este cea rusescă. Er în celelalte ramuri ale vieții publice, în oficiu ca și în școlă, **) sunt admise numai limbile usitate în țera. Lipsesce așa-déră ori-ce presupunere pentru unu conflictu limbisticu între Fini și între Ruși, cu atâta mai vartosu, că în serviciulu statulu se admitu numai și numai cetățeni finici și străinii, între cari se numără și Rușii, se pot admite numai în casuri de mare nevoie și, fiindu apti cu deosebire pentru astfelu de posturi. Din contră există între populațiunea finică și svediană o luptă limbistică forte crâncenă, care provine chiar din timpul domniei svediane. Atunci limba finică, cu totă preponderanța numerică a Finilor **), a fostu isgonită din viața publică, din oficii și din institutele mai înalte de învățamentu. Causa a fostu, că Svedii formau majoritatea întregulu stat, că nobilimea și populațiunea orașănescă chiar și în ținutul finicu erau de origine svediană, seu că în cursulu timpulu se svedisaseră, și că limba svediană în privința culturii eră tare superiără celei finice. Er de cându Finia s'a unitu cu Rusia și a devenit o țera deplină autonomă, Finii se vedu în mare majoritate. Sântementulu loră naționalu a devenit mai viu, și fiindu-că fiecare poporu ajunsu la consciința națională se simte, că numai cu limba sa se pôte înaltă și numai pe acesta se pôte răzimi bine, făcără și Finii asemenea Flamanților din Belgia și Cehiloru din Boemia mari încordări spre a-și ridică limba și literatura. La începutu Finomanii **) fură luați în bătae de jocu de către Svedomani, pentru că au creatu neologisme ***), pe cari poporul dela țera nu le înțelegea, și limba nouă finică, ca neaptă, n'a fostu admisă în oficii, ba în dieta din Borga din anul 1809 clasa țeranilor însăși a cerutu, ca limba svediană să se mai păstreze încă ca limbă oficială de afaceri. Dér limba nouă finică se lăță în măsura aceea, în care usulu ei prin instrucțiunea în școlile populare și medii deveniă mai desu. Și în modul acesta conducătorii mișcării finice aduseră în cele din urmă trei decenii lucrulu acolo, că limba loră a fostu pusă pe o treptă cu cea svediană în întreaga viață publică. Numai la universitatea din Helsinki este limba finică și astăzi mărginită numai la instrucțiunea pentru catedrele de literatura finică și pentru teologia din causă că nu sunt manuale corespondătoare. Firesce că se puse slavila înaintării limbii finice printr'o dispozițiune a împăratulu Nicolau din anul 1850, care dispozițiune mărgini usulu limbii finice la scrieri de cuprinsu

*) În Finia garnisionază numai vr'o 1000 de Ruși.

**) În Finia sunt numai nouă școle populare rusesce, unu gimnasiu rusescu, precum și unu progimnasiu pentru tinerimea rusescă din țera.

*) Finii facu 84 de procente, Svedii 14 procente și alte naționalități unu procentu din populațiune.

**) „Finomanii“ seu „Fenomanii“ (Fennomanen) eră numele de batjocură (polecritură) pentru toți Finii naționali, cari din parte-le încă polieriau pe adversarii loră cu sântemente svediane „Svedo- seu Svekomanii.“

***) Terminii tehnici trebuiri aflați și formați; căci limba finică, ne fiindu admisă în viața publică, în oficii și în școlile mai înalte, nu puté să-i aibă

teologică și economică. Alexandru II însă căsă această restricțiune, și Finii, cari acuma se numără între cei mai credincioși supuși ai imperiului Țarilor, au lucrat bărbătește de atunci încôce la desvoltarea limbei lor și în chipul acesta îi câștigă egala îndreptățire politică cu cea svediană. Ca și aiurea între naționalitățile, cari năsuiesc cu zelul spre înaintare, se află și între Finii capete înfăbinate, cari află mulțămire națională numai în deplina împilare a contrariului de odinioară. Cumcă acești sălbatici șovinisti sunt pe drumul de a provoca cea desastroasă confuziune în drepturi, care, durere, noi o cunoșcem atâta de bine din vederile proprii, rezultă din îngrijirea, cu care elementele chibșuitoare privesc la agitațiunea lor, și cari au îndemnat pe cel mai eminent patriot finic, pe creatorul limbii finice scrise, Elia Lönnrot, la admonițiunea demnă de luare aminte: „Ar fi timpul, de a se împăca. Cea mai ferbinte dorință a mea este așa-déră, ca pentru binele întregii țări să dispară neunirea, care s'a ivit în timpul din urmă și ale cărei cauze nu mai există!“ Așa vorbește conducătorul finic. Nu există un Lönnrot între noi?!

(Va urma.)

Diverse.

(Intruniri literare.) Joia trecută s'a ținut a cincea și totodată ultima întrunire din ciclul al doilea. De față era ca de obicei un număr considerabil de domne și domnișore. — D-șora S. Murășianu ceti cu multă semnificație și cu multă pricepere admirabila legendă „Inșiră-te-mărgărite“ de V. Alecsandri. După aceea se sui la tribună d-lă profesor I. Popoa și ținut un discurs foarte instructiv despre însemnătatea cetirei cărților bune și despre influințele binefăcătoare ale ei asupra omenimei. Disertantul își începă vorbirea sa, făcându cunoscută că s'a pusă deja basă la proiectata bibliotecă pentru damele române din Brașov, procurându-se deocamdată scrierile celor mai însemnați din autori. Ca încheiere, d-șorul recomandă din inimă zeloselor sale ascultătoare, să nu perdă nici-cândă din vedere însemnătatea cetirei cărților bune, și anume în prima linie să se îndrepte atențiunea asupra literaturii naționale. În fine d-na Veturia Négoc, după-cc constata rezultatele satisfăcătoare ce le-au avuți cele două cicluri de întruniri ținute până acum, își exprimă speranță, că aceste folositoare serate se vor continua și pe viitor, și tot-odată mulțumi d-lor profesori, pentru sucursul ce l-au dat cu atâta bunăvoință.

(Ou roșu pentru pasiviști.) Sub această rubrică serie „Ellenzék“: „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov vestita foie maghiarofagă (oare mănăcă Maghiari) dela antăia di de Pasa va fi foia cotidiană. — Tocmai neîmpăcatul „Ellenzék“ s'a găsit să ne arunce în față că am fi maghiarofagi. Asigurăm însă pe Kossuthiștii dela foia Clușiană, că decă ni s'ar și oferi ocaziunea de a înghiți pe fiecare di câte un Ungur fanatic și șovinist ne-am gândit bine ce facem căci ală înghiți ar fi pôte mai ușor, d-er ne temem, că, după cum sunt ad de îndărjiți, nu l'am puté mistui.

(Trupa teatrulă a lui Dorn) a sosită earași în Brașov și va da sub direcțiunea artistică a d-lui Hettler un cicl de reprezentațiuni până la finea lui April. Duminecă și Lună în 14 April 1884 se va jucă opereta lui Millöcker: „Der Bettelstudent.“

Spre sciință!

Subscribul aducă prin această la cunoscința onoratului public, că am luat în antreprisă exploatarea cunoscutelor ape minerale dela Elepatac. Această exploatare va începe dela 1-a April viitor. Dela această dată începindu, aceste escelente ape vor începe a fi manipulate într'un chip rațional cu totul deosebit de cel întrebuintat până aci. Intrebuintarea de sticle ad hoc, solide și de colere verde închisă va face în viitor posibilă transportarea acestor ape la distanțele cele mai mari, fără a li-se alteră întru nimica constituțiunea chimică: astfel, că ele vor puté fi întrebuintate ca apă de cură întocmai ca la isvorul lor. Pentru a evita ori ce fraudă imi permită a face atent pe on. public, că sticlele mele de colere verde închisă sunt de un litru; pe dopu au in-

scripțiunea: „Neurichter S.“, pe periferia cap-sulei de pe dopu: „Elpatak, N. S.“ și în fine pe fundu: „Elpatak. Neurichter.“

Cu vinderea apei minerale dela Elepatac, atâtu în detail cât și en gros, am însărcinat pe d-lă A. Kassik, Strada căldărarilor Nr. 520, care e deobligat de a îngrij de transportul în lădi franco, respective în schimbul embalagiului.

Prețulu unei lădi à 50 sticle cu ladă și cu sticle cu totu, 8 fl. — prețulu unei lădi cu 25 sticle 4 fl. 20 cr. — prețulu unei sticle de apă cu înapoierea sticlei 6 cr. v. a.

Elepatac în 1884.

12—20

Cu totă stima

Neurichter S.

Numai pentru scurtu timp.

Cercul Th. Sidoli

dela Pôrta Vămii.

Astăzi Duminecă în 13 April 1884,

Duoe reprezentații brilante, în beneficiul celor doi copii miraculoși

numiți fiii aerului

Frații Alfred și Ervin Ferroni

La finea reprezentației de seră

Aschenbrödel (Cenușotca)

mare pantomimă fantastică reprezentată cu 90 de copii în etate dela 10—12 ani

la lumină brilliantă electrică

Rogăm onor. public a ne cerecătă în număr mare Beneficiari frații Ferroni.

Mâne Lună în 14 April 1884.

Mare reprezentația estraordinară

cu program de totu nou, ce se va publică în afișuri.

Cu totă stima

Th. Sidoli, directoru.

O prăvăliă de mărfuri mixte

(Gemischte-Waarenhandlung)

forte bine cercetată în piața Rêșnovului, este de vëndare cu condițiuni forte favorabile.

Informațiuni se pot luă la proprietarul

I. Schuster,

1—3

Rêșnovu.

1000 florini

acelei dame, care după întrebuintarea

Alifiei de Pistrui

nu va perde pistrui, petele de ficat, arsura de sôre, ca și ori-ce alte defecte ale taintului.

o cutiă 2 fl. 10 cr.

„EPILATOIRE“

pentru definitiva nimicire de

peră de pe față, de pe mâni, brațe etc. Pentru a nimic peră din locuri neplăcute, așa ca ei să nu crească din nou, a fost până astăzi cea mai viută dorință. Mijlocul meu produce „sensatiune“, care nu numai că nimicese peră, ci li și opresce de a mai crește, și mai ales că iau garanța asupra-mi pentru succes, și mă obligă a întorcer totu costul, în casu să nu succedă.

Prețulu unui micu flacon 5 fl. unui flacon mare 10 fl.

Nășip de quarz medicinal cel mai bun mijloc de a depărtă coji, sgrăbunțe etc.

1 cutiă 1 fl. 50 cr.

„Brasilin“ Boia (văpsé) de peră

la minută.

neconținându otravă și metalu, văpsese tôte nuanțele dorite, începându dela peră blondă până la negru, și este veritabilă și durabilă. Pêrul vopsit cu „Brasilin“ nu se pôte deosebi de cel natural. Prețulu unui flacon mare 3 fl. — Trimiterea cu rembură.

ROBERT FISCHER

Doctoru de chemia
Wien, I. Johannesgasse II.

Publicațiune.

Fiindu-că litațiunea pentru repararea edificiului comună brănețu ținută în 12 Iunie 1883 s'a cassat prin decisiul inluitei Comisiuni municipale comitatense din 11 Octob 1883 sub Nr. 5738 și s'a ordonat ținerea unei noue litațiuni minuende; așa reprezentanța comună din Branul inf. și sup. în șiedința ei ținută în 31 Marte a. c. a determinat ținerea aceleia pe Marti în 22 April a. c. la 10 ore antemeridiane în cancelaria subșrisei primării comunale.

Condițiunile de litațiune, planul de clădire și preliminarul de spese se pot vedé aici în orele oficiose în tôte zilele.

Prețulu strigării este 2654 fl. 19 cr. vadiu, de 10%. Oferte în scrisu provédute cu timbru de 50 cr. și cu acestu vadiu se pot înaintă înainte de începeră litațiunei la subșrise primării.

Branu în 2 April 1884.

Primăria comunei.

Esposiția de artă și museu anatomicu

al lui

Wilhelm Winter.

E deschis în fiecare di dela 10 ore dimineța până la 10 ore sêra.

Conține figur de cêră plastice, ce se mișcă printr'un mecanismu, și preparate, figur din vieța de tôte zilele, din mitologia grêcă, din etnografiă și anatomia. — Afară de această o colecțiune a tablourilor celor mai frumoșe, reprezentându orașe și peisaje precum și cele mai noue evenimente, fenomene naturale și întâmplări sensaționale.

Intrarea în tôte despărțăminte 30 cr. Copii sub 10 ani și soldați gregari plătesc 15 cr. — Intrarea în cabinetul anatomicu este concessă numai la omen mari.

Cu distinsă stimă

2—2

Wilhelm Winter.

In câteva zile sosesc
la Brașov
renumiții
Antispiritisti
Homes & Mademoiselle Fey.

Cursulu la bursa de Viena

din 9 April st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6% 122.—. Rentă de aur 4% 91.80. Rentă de hârții 5% 88.60. Imprumutul căilor ferate ungare 141.40. Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ung. (I-a emisiune) 95.90. dto (II-a emisiune) 117.50. dto (III-a emisiune) 100.40. Bonuri rurale ungare 100.75. Bonuri en cl. de sortare 100.25. Bonuri rurale Banat-Timișu 100.—. Bonuri en cl. de sortare 100.—. Bonuri rurale transilvane 99.75. Bonuri croato-slavone 100.—. Despăgubire p. dijma de vină ung. 98.—. Imprumulul cu premiu ung. 116.90. Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului 114.80. Renta de hârții austriacă 79.75. Renta de arg. austr. 80.90. Renta de aur austr. 101.35. Losurile din 1860 136.75. Acțiunile băncei austro-ungare 846.—. Act. băncei de credit ungare 319.25. Act. băncei de credit austriace 319.80. Argintulu — Galbin împărătesc 5.69. Napoleon-d'or 9.60 1/2. Mărer 100 imp. germ. 59.25 Londra 10 £ sterlinge 121.35.

Bursa de Buouresci.

Cota oficială dela 21 Marte v. 1884.

Renta română (5%)	Cump. 93 1/2	vend. 94
Renta rom. amort. (5%)	92 1/2	96
„ convert. (6%)	98 1/2	99
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	32	33
Credit fone. ruralu (7%)	104 3/8	—
„ „ (5%)	92 3/4	—
„ „ urbanu (7%)	101 3/4	102 1/4
„ „ (6%)	98	98 1/4
„ „ (5%)	88 7/8	89
Banca națională a României	1447	—
Ac. de asig. Dacia-Rom	378	—
„ „ Națională	264	—
Aur	3.20 0/10	—
Bancnote austriace contra aur	2.09	2.10

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.
Tipografia: Ioan Götts și fiu Henricu.